

Studieplan for Masterstudium i organisasjon og ledelse (120 studiepoeng) (2013–2017)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 120

Studiets varighet: 4 år

Undervisningsspråk: Se den enkelte emnebeskrivelse

Stuedsted: Halden

Kontakt

Studieveileder: Karin H. Anker Rasch

Telefon: +47 69608138

E-post: studier@hiof.no

Studieprogramansvarlig

Fakultet for helse, velferd og organisasjon

Innholdsfortegnelse

- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Hva lærer du?

Grad/tittel ved bestått studium

Gjennomført og bestått studium gir rett til tittelen *Master i organisasjon og ledelse*.

Studiets læringsutbytte

Kunnskaper

Kandidaten har

- avansert kunnskap innenfor sentrale deler av fagområdet organisasjon og ledelse.

Ferdigheter

Kandidaten har

- øvd opp sine analytiske evner og der igjennom økt evnen til adekvat problemløsning.
- tilegnet seg nødvendige styringsverktøy som leder og oppøvd ferdigheter i anvendelse av disse styringsverktøy for å kunne møte de stadig større utfordringer som offentlige og private virksomheter står overfor.
- evnen til å gjennomføre utviklings- og endringsarbeid i egen organisasjon innenfor rammen av egen lederstilling eller som del av stabsfunksjoner.
- evnen til å gjennomføre en kritisk analyse av organisasjonens virkemåte.
- god forståelse for de særegne betingelser som gjør seg gjeldende i endringsprosesser, og hensiktsmessige valg av virkemidler.
- evnen til å se mulighetene til a) å påvirke eget handlingsrom og b) øke organisasjonens handlingskapasitet.

Generell kompetanse

Kandidaten har

- evnen til å analysere relevante organisasjonsetiske og forskningsetiske problemstillinger
- innsikt i de utfordringer og muligheter ledere står overfor på alle nivåer i offentlig og privat sektor
- oppøvd bevissthet om egen lederrolle
- evnen til å utvikle veier til personlig vekst og mestring av lederrollen, blant annet ved å synliggjøre hvordan individuelle, relasjonelle, organisasjonsmessige og samfunnsmessige forhold påvirker lederrollen.

Opptak

- Treårig bachelorutdanning eller tilsvarende (se nedenfor)
- Minimum tre års relevant yrkeserfaring etter gjennomført høyere utdanning

Realkompetanse kan erstatte deler av kravet om høyere utdanning. Særlig relevant yrkeserfaring før gjennomført høyere utdanning kan unntaksvis godkjennes.

For å kunne velge emnet *Utdanningsledelse* første studieår kreves det **enten**

- en treårig førskolelærerutdanning, **eller**
- en grunnskolelærerutdanning, **eller**
- en treårig bachelorutdanning og praktisk pedagogisk utdanning, eller tilsvarende.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

120 studiepoeng er definert som to års heltidsstudier. Tar man mastergradsstudiet mens man er yrkesaktiv, vil normal gjennomføring være fire år. Om det er ønskelig å få noe tid mellom emnene til vurdering av metoder, kunnskaper og ferdigheter, er det rom for fleksibel gjennomføring når det gjelder overgang mellom de ulike trinn i mastergraden. Det kan søkes om fritak for ulike emner om studenten har gjennomført tilsvarende studier med tilsvarende omfang (30 studiepoeng) og på tilsvarende, høyere grads nivå. For fritak fra emnene Ledelse og Utdanningsledelse kreves at det i tilsvarende studium inngår 10 studiepoeng i organisasjonsteori og 10 studiepoeng i samfunnsvitenskapelig metode. Følgende emner tatt ved HiØ vil kunne gi slikt fritak:

- Kvalitetsarbeid
- Helse- og sosialadministrasjon

Studiet består av ett valgfritt emne samt tre obligatoriske emner, hvert på 30 studiepoeng. Samtlige emner går over to semestre.

Tematisk inndeling:

EMNER 1.ÅR

Ledelse		ELLER	Utdanningsledelse	
1.semester	2.semester		1.semester	2.semester
Organisasjonsteori	Kommunikasjon og samhandling		Profesjonalitet	Kommunikasjon og samhandling
Makt og ledelse	Kjønnsperspektiv på org. og ledelse		Ledelsesansvar	Kjønnsperspektiv på org. og ledelse
Alternative organisasjonsformer	Arbeidslivshistorie		Organisasjonsforståelse	Globalisering og sosialisering
	Team og teambygging		Makt og ledelse	

Det velges et av emnene *Ledelse* eller *Utdanningsledelse* første året.

OBLIGATORISKE EMNER 2. - 4. ÅR

Ledelse og styring		Organisasjons- og ledelseutvikling		Masteravhandling	
3.semester	4.semester	5.semester	6.semester	7.semester	8.semester
Etikk, verdistyring og handlingsrommet for organisasjoner og ledere	Økonomistyring Kvalitetsledelse og andre verktøy for styring og ledelse	Individuelle strategier for utvikling	Organisatoriske strategier for utvikling	Masteravhandling	Masteravhandling
Internasjonalisering, globalisering og moderne organisasjonsteorier	Organisasjoners skyggesider	Gruppestراتيجier for utvikling	Vitenskapsteori og metode		

Samfunnsvitenskapelig metode og akademisk skriving er for øvrig integrert i de respektive undervisnings- og læringsoppleggene.

Rekkefølgen for å gjennomføre mastergraden er angitt ved semestrene. I semester 6 "Organisatoriske strategier for utvikling" gjennomføres en prosjektoppgave som ledd i oppstart av masteravhandlingen. Prosjektoppgaven skal rette studentene inn mot det etterfølgende arbeidet med masteravhandlingen. Det innebærer at arbeidet med masteroppgaven i realiteten starter tidligere enn det som formelt er angitt i den tematiske inndelingen over.

Se for øvrig den enkelte emnebeskrivelse for detaljert beskrivelse av emnene.

Organisering og læringsformer

Mastergradstudiet har en *tvverfaglig karakter*. På den ene siden anvendes teorier og metoder fra ulike vitenskapelige fagområder. På den andre siden kan også teoriene og metodene som er rettet inn mot bestemte områder anvendes i ulike sektorer, bransjer og virksomhetstyper. Studentene kommer til studiet med forskjellige erfaringer både av teoretisk art og yrkesmessig karakter. De har derfor mulighet til å lære mye av hverandres ulike bakgrunn og erfaring. Studiet legger opp til en arbeidsform der forskjellene i bakgrunn og erfaring utnyttes aktivt i studieopplegget som en ressurs.

Vitenskapsteoretiske emner og samfunnsvitenskapelige metoder er integrert i studiet gjennom teoretiske perspektiver og empiriske undersøkelser. Mye av vitenskapsteori og metode kommer i forbindelse med veiledning gjennom øvelser, hjemmeoppgaver, gruppearbeid eller prosjektarbeid. Hver enkelt student utfører for eksempel et prosjektarbeid med et omfang tilsvarende 15 studiepoeng allerede i første del av mastergradsutdanningen. Her må studenten redegjøre for hvilke metodiske valg som er mulige, begrunne det valg som er gjort og på tradisjonelt vis foreta en drøfting av de metodiske valg, sett i forhold til problemstillingen for prosjektet.

Det er i emnene *Organisasjons- og ledelsesutvikling* og *Masteravhandlingen*, det gis mer formell undervisning i vitenskapsteori og metode, med vekt på kvalitative tilnærminger som case-studier, feltarbeid, intervjuformer, m.m. I forbindelse med avhandlingsarbeidet i de siste 30 studiepoengene vil det kunne bli gitt noe mer undervisning i vitenskapsteori og samfunnsvitenskapelig metode, men da i seminarform. I forbindelse med avhandlingen skal studenten velge 1500 sider pensum, i tillegg til et fellespensum på 500 i metode og/eller vitenskapsteori.

Dette betyr at omfanget i vitenskapsteori og samfunnsvitenskapelig metode i løpet av studiet er på omkring 25 studiepoeng.

Akademisk skriving

Masterstudentene får opplæring og øving i akademisk skriving samt kritisk kildesøk og -bruk integrert i undervisningen. Skriveopplæringen gis underveis, i forbindelse med prosjektoppgaven i emnene *Ledelse* og *Utdanningsledelse*, fordypningsoppgaven i det andre emnet *Ledelse og styring* og sammen med opplæring i vitenskapsteori og -metode i tredje emnet *Organisasjons- og ledelsesutvikling*. I tillegg legges vekt på god skriving under den individuelle veiledningen til masteravhandlingen i det fjerde emnet.

Veiledning

Det gis veiledning underveis gjennom hele studiet. Det gis vanligvis kun veiledning når det er tilsendt en skriftlig tekst i god/avtalt tid på forhånd. Hovedregelen er at veiledning foregår ved studiested Halden; for veiledere med andre tjenestesteder gjøres det individuelle avtaler.

Studentenes arbeidsinnsats

I et heltidsstudium er det forventet at studenten tar emner på til sammen 60 studiepoeng i løpet av et år, og har en arbeidsinnsats som et normalt årsverk, i gjennomsnitt om lag 1680 timer per år. Dette masterstudiet er lagt til rette for deltidsstudenter, som tar til sammen 30 studiepoeng per år, med en tilsvarende arbeidsinnsats på 840 timer per år. Av denne arbeidsinnsatsen, utgjør de åtte samlingene hvert av de tre første årene 168 timer.

Arbeidskrav

Det kan være arbeidskrav knyttet til det enkelte emne. Disse må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen. Arbeidskrav kan bl.a. være innleveringer i form av fordypningsoppgaver. Se den enkelte emnebeskrivelse for mer informasjon.

Praksis

Det er ikke knyttet veiledet praksis til dette studiet.

Forsknings- og utviklingsarbeid

Undervisning og veiledning skal være forskningsbasert og knyttet til utviklingsarbeid i privat og offentlig sektor. Studentene skal få innsikt i utviklingstrekk i fagområdet, kildekritisk kompetanse og øvelse i å tenke kritisk. Studentene skal gjennom hele studiet få utvikle sine teoretiske kunnskaper om og praktiske ferdigheter i bruk av samfunnsvitenskapelig metode.

Internasjonalisering

Studiets innhold, arbeidsformer og pensum bygger både på nasjonal og internasjonal forskning. Som deltidsstudium, basert på konsentrerte samlinger er studiet spesielt tilpasset yrkesaktive studenter. Dette begrenser mulighetene som deltidsstudent å ta ett eller to semestre i utlandet. Dersom den enkelte student ønsker et kortere eller lengre opphold utenlands, kan dette drøftes med studieansvarlig og internasjonalt kontor. Et slikt utenlandsopphold vil passe best i studiets siste del der masteravhandlingens skal skrives.

På [høgskolens websider for internasjonalisering](#) vil man finne mer detaljert informasjon om institusjoner i utlandet som høgskolen har utvekslingsavtaler med.

Avdelingen har et nært samarbeid med Linnéuniversitetet i Sverige. På studienivå inkluderer dette blant annet lærerutveksling, veilednings- og sensursamarbeid. Avdelingen har også etablert samarbeid med Karlstads universitet i Sverige, dette inkluderer blant annet lærerutveksling og veiledningssamarbeid. I tillegg har høgskolen tilsatt en professor II fra Karlstads universitet.

Evaluering av studiet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. De enkelte emnene og studieprogrammet som helhet evalueres gjennom underveisevaluering og en sluttevaluering. Resultatene behandles i lærergruppen og i Utvalg for studiekvalitet, undervisning og internasjonalisering ved avdelingen.

Tilbakemelding underveis

Det gis løpende tilbakemeldinger til studentene gjennom individuell veiledning, dialogene i samlingene, og gjennom kollokviegrupper.

Vurdering

Vurderingsformene varierer fra emne til emne. Nærmere opplysninger finnes i de enkelte emnebeskrivelser. Det benyttes det nasjonale karaktersystemet med bokstavkarakterer og en karakterskala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått. I emnet Organisasjons- og ledelsesutvikling benyttes karakterregel "Bestått / Ikke bestått".

Plagiatkontroll/fusk:

Masteroppgaver skal til elektronisk plagiatkontroll. Andre emner og arbeidskrav kan bli gjenstand for plagiatkontroll. Besvarelser som er helt eller delvis identiske vil ikke bli godkjent. Helt eller delvis identiske besvarelser er å anse som forsøk på fusk. Se for øvrig Forskrift om eksamen og studierett ved Høgskolen i Østfold.

Litteratur

Litteraturlister som er publisert for emner frem i tid kan bli oppdatert foran hvert semester. Oppdatert litteraturliste vil være tilgjengelig i emnebeskrivelsene ved semesterstart.

Jobb og videre studier

Masterstudiet i organisasjon og ledelse fra Høgskolen i Østfold kan gi mulighet til videre phd-utdanning, og lederstillinger i privat og offentlig sektor.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Fungerende dekan Sverre Vesterhus, 30.03.2012

Studieplanen er revidert

Studieleder Arve Negaard 20.04.2013

Studieplanen gjelder for

Studieplanen gjelder for perioden 2013 - 2017.

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2013

Emner i masterstudiet Organisasjon og ledelse

SFS40103 · Del 1 av 2
Ledelse

SFUTD10111 · Del 1 av 2
Utdanningsledelse

Vår 2014

Emner i masterstudiet Organisasjon og ledelse

SFS40103 · Del 2 av 2
Ledelse

30 stp

SFUTD10111 · Del 2 av 2
Utdanningsledelse

30 stp

Høst 2014

Emner i masterstudiet Organisasjon og ledelse

SFS40309 · Del 1 av 2
Ledelse og styring

Vår 2015

Emner i masterstudiet Organisasjon og ledelse

SFS40309 · Del 2 av 2
Ledelse og styring

30 stp

Høst 2015

Emner i masterstudiet Organisasjon og ledelse

SFS40406 · Del 1 av 2
Organisasjons- og ledelsesutvikling

Vår 2016

Emner i masterstudiet Organisasjon og ledelse

SFS40406 · Del 2 av 2
Organisasjons- og ledelsesutvikling

30 stp

Høst 2016

Emner i masterstudiet Organisasjon og ledelse

SFS40503 · Del 1 av 2
Masteravhandling i organisasjon og ledelse

Vår 2017

Emner i masterstudiet Organisasjon og ledelse

SFS40503 · Del 2 av 2
Masteravhandling i organisasjon og ledelse

30 stp

SFS40103 Ledelse (Høst 2013–Vår 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Tom Bjørge Gundersen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i masterstudiet i organisasjon og ledelse, alternativ til emnet Utdanningsledelse.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Ingen forkunnskaper utenom studiets gjeldende opptakskrav.

Undervisningssemester

1. og 2. semester (høst og vår). Deltid med åtte tre-dagers samlinger totalt i høst- og vårsemesteret.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Etter gjennomført emne er studentene:

- i stand til å redegjøre for forskjellene mellom egenskapsforklaringer, relasjonelle forklaringsmåter og strukturelle eller kontekstuelle forklaringsmåter
- i stand til å forstå forholdet mellom begrepene effektivitet, rasjonalitet og legitimitet og hvilken betydning disse begrepene har for organisasjonens interne og eksterne relasjoner
- i stand til å lokalisere forutsetningene for teambygging i en organisasjon
- i stand til å forstå det vanskelige samarbeidet, særlig på tvers av organisasjoner

Etter gjennomført emne kan studentene:

- anvende ulike analytiske perspektiver på samhandling i organisasjoner
- forstå tidsbegrepet som sosialt og historisk bestemt og hvilken betydning det dermed har for vår måte å erfare på
- gjøre rede for hva delegering er, og hvilken rolle delegering kan spille i utviklingen av organisasjoner
- redegjøre for hva kommunikasjon er
- gjøre rede for de deler av lov-, regel- og avtaleverket som direkte har betydning for arbeids- og arbeidsmiljøforholdene
- forstå de mekanismer som virker i en gruppedynamisk prosess, og som ledere vite hvordan man skal kunne styre denne
- gjøre rede for hovedperspektivene innenfor feltet organisasjon og kjønn
- gjøre rede for ulike organisasjonsmodeller og de historiske betingelser for fremveksten av disse
- gjøre rede for arbeidslivsrelasjoner i et historisk perspektiv

Etter gjennomført emne har studentene:

- en bred forståelse av fenomenene makt, autoritet og innflytelse og hvordan disse kan lokaliseres i arbeidslivet

Innhold

Det legges vekt på

- å plassere temaet ledelse innenfor et organisasjonsteoretisk og organisasjonsanalytisk rammeverk. Ledelse utøves i situasjoner og organisasjoner der endringer i og press fra omgivelsene får stadig større føringer for utøvelsen av ledelse. Slike endringer og press, blant annet økte krav til kostnadseffektivitet, setter også press på organisasjonens interne strukturer og prosesser. Krav til omorganisering og omstillinger øker behovet for kompetanse i samhandling generelt, med særlig vekt på krav til forståelse av kommunikasjon og dermed kommunikative ferdigheter, konflikters årsaker, dynamikk og løsninger.
- å presentere ulike perspektiver på organisasjoner og hendelser i organisasjoner. Eksempelvis vil perspektiver presenteres kronologisk etter inndelingen modernistiske, symbolsk-fortolkende og postmodernistiske, men også tematisk etter inndelingen strukturelle, menneskelige relasjoner (HR), politiske og symbolske.
- å belyse endringer i organisasjonsdesign og hvordan disse er historisk betinget. Videre legges det vekt på å belyse sammenhengen mellom organisasjoners formål, struktur og prosesser.
- å utvikle ferdigheter til å analysere makt- og autoritetsforhold i organisasjoner, slik at man blir bevisst hvilke ulike kilder til makt som finnes og hvordan man kan påvirke organisasjonen i ønsket retning ved å utnytte samspillet mellom ulike påvirkningskilder. Analyse av tid som sosialt fenomen, delegering og myndiggjøring (empowerment) gir grunnlag for utvikling av analytiske ferdigheter og endring av praksis i egen organisasjon.
- organisasjonens mikroprosesser, det vil si den nære og hverdagslige samhandlingen mellom organisasjonsmedlemmene, i og mellom grupper, på tvers av avdelinger/etater og organisasjoner. Temaet består derfor av ulike sosiologiske og sosialpsykologiske handlingsteorier som det teoretiske grunnlag.
- å utvikle praktiske ferdigheter på basis av teoretiske innsikter og tidligere erfaringer. Konflikt, forhandling og teambygging er eksempler på områder hvor utvikling av praktiske ferdigheter skjer i lys av utvidete perspektiver på årsaker, funksjoner, hensikter og hvordan vi mennesker sosialt konstruerer vår virkelighet.
- å få frem forskjellen mellom begrepene kjønn og genus og hvilken betydning disse forskjellene har i studiet av kjønnsrelaterede problemstillinger. Det legges blant annet vekt på å få frem sammenhengen mellom kjønn, makt og organisasjon.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen vil veksle mellom forelesninger, gruppearbeid, øvelser og plenumsdiskusjoner. Tematisk innhold og behandlingsmåte vil, der det er mulig, bli fastlagt i samarbeid med deltakerne, og så langt som mulig ta utgangspunkt i de problemstillingene som deltakerne møter i sitt daglige arbeid.

Emnet forutsetter stor egeninnsats fra studentenes side både på og utenom samlingene. Dette omfatter gjennomgang av litteratur som har tilknytning til studiet og gjennomføring av øvelser og undersøkelser. Det blir organisert arbeidsgrupper for å løse oppgaver, arbeide med litteraturstudier etc. i fellesskap mellom samlingene.

Et bærende element i dette emnet utgjøres av et større prosjektarbeid tilsvarende omfang på 15 studiepoeng. Prosjektet bør ha tilknytning til og være til nytte for studentenes eget arbeidsområde og organisasjon. Temaet skal fortrinnsvis fastsettes i samarbeid med arbeidsgiver. Besvarelsen må imidlertid ha tilstrekkelig bredde i forhold til det som er hovedsiktemålet med programmet. Blant annet bør man kunne vise hvordan faglig utvikling kan bidra til en mer effektiv problemløsning. Prosjektarbeidet kan enten gjøres individuelt eller i samarbeid med flere.

Det vil bli avsatt tid til diskusjon av prosjektarbeid under samlingene. Individuell veiledning fra lærerstaben vil bli gitt under gjennomføringen av prosjektarbeidet, men utenfor samlingene.

Arbeidsomfang

Samlet forventet arbeidstid for hele emnet er 840 årstimer, hvorav undervisningen i samlingene utgjør 168 årstimer.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Innen tredje samling skal det leveres forslag til problemstilling, mulige teoretiske perspektiver, metode og tidsplan for prosjektoppgaven.
- Innen fjerde samling skal det leveres et presisert forslag til problemstilling samt forslag til intervjuguide og/eller spørreskjema.
- Innen femte samling skal det foreligge et førsteutkast til metodekapittel.
- Innen sjette samling skal all datainnsamling være gjennomført.

Frammøteplikt i 75 % av undervisningsdagene.

Arbeidskravene må være gjennomført og godkjent før studenten kan fortsette med prosjektoppgaven, og fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig prosjektoppgave og muntlig eksamen.

Kandidatene vurderes ved en skriftlig prosjektoppgave, individuell eller i gruppe på to, samt en individuell muntlig eksamen av ca 30 minutters varighet.

For å kunne gå opp til muntlig eksamen, må prosjektoppgaven være bestått. Muntlig eksamen kan virke justerende på skriftlig karakter. Det gis en samlet helhetlig karakter for prosjektoppgaven og muntlig eksamen. Det benyttes karakterregel A- F.

Ved ny og utsatt eksamen må begge eksamensdeler gjennomføres på nytt. Når to kandidater har levert gruppeoppgave, kan enten gruppen levere ny oppgave, eller kandidatene kan etablere nye grupper og levere nye oppgaver, eller kandidatene kan levere individuelle nye oppgaver.

Det gjøres oppmerksom på at kandidaten i disse tilfellene ikke har rett til veiledning.

Ved klage på sensur skal det skriftlige arbeidet vurderes på nytt. Ved eventuell endring av karakter, skal det arrangeres ny muntlig eksamen, jfr. Forskrift om eksamen og studierett ved Høgskolen i Østfold, §18, pkt 4. Ved klage på sensur på gruppeoppgave, må begge medlemmene i gruppen undertegne klagen. Resultatet av klagesensuren gjelder for begge.

Evaluerings av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres gjennom underveisevaluering og en sluttevaluering. Resultatene behandles i lærergruppen og i avdelingens Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 12. august 2013.

Pensum utgjøres av både litteratur og forelesninger. Størrelsen på det skriftlige pensum i Ledelse er fastsatt til ca. 2000 sider. Pensumlitteraturen er forsøksvis inndelt i fire områder. Et som er generelt, et metodeområde spesielt knyttet til prosjektarbeidet, men også mer generelt til ledelse, mens de to andre områdene refererer til de temaer som i hovedsak tas opp henholdsvis vår og høst. Denne inndelingen må ikke oppfattes for bokstavelig, da temaer og emneområder går over i hverandre.

Det er fornuftig å få en oversikt over pensum før du begynner å gå i dybden på spesifikke områder. Dette kan du best gjøre ved å skimlese litteraturen, gå gjennom forord, innholdsfortegnelser, oppsummeringer og eventuelle sammendrag. På denne måten blir du fortere fortrolig med hva dette studiet handler om.

Vi anbefaler at du begynner med den første boken nedenfor, Bolman og Deal, en bok som må oppfattes som studiets "grunnbok".

Sett deg også inn i metodelitteraturen tidlig, med tanke på utviklingen av eget prosjekt. Her anbefaler vi Dag Ingvar Jacobsen: Hvordan gjennomføre undersøkelser?

Vi tar alltid forbehold om endringer i pensum, men for høsten ligger dette nå fast.

Den aktuelle litteraturen vil være å få hos Index Bokhandel i høgskolesenteret på Remmen, eventuelt hos din lokale bokhandler eller i en nettbokhandel.

Litteratur merket med (*) finner du i kopisamling 1 for Masterstudiet i organisasjon og ledelse, som er å få kjøpt i høgskolens bokhandel Index.

Litteratur merket med (**) er særtrykk som er å få kjøpt i høgskolens bokhandel Index.

Generelt:

Bolman, Lee G. og Deal, Terrence E.: Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse. Gyldendal Akademisk 4. utg. 2009, alternativt. 3. utg. 2004 515 sider

Anbefalt tillegglitteratur:

Strand, Torodd: Ledelse, organisasjon og kultur. Fagbokforlaget, Bergen 2007, del I og III 373 sider

Hatch, Mary Jo: Organisasjonsteori: Moderne, symbolske og postmoderne perspektiver. Oslo: Abstrakt forlag 2001 400 sider

Scott, W. Richard: Organizations: Rational, Natural and Open Systems New Jersey: Prentice Hall 2003 5. utg. 370 sider

Metode:

Jacobsen, Dag Ingvar: Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode. Høyskoleforlaget 2005 400 sider

Anbefalt tillegglitteratur:

Kvale, Steinar, Brinkmann, Svend: Det kvalitative forskningsintervju. Gyldendal Akademisk 2009 (344 sider)

Ryen, Anne: Det kvalitative intervjuet. Fra vitenskapsteori til feltarbeid. Fagbokforlaget 2002 (282 sider)

Repstad, Pål: Mellom nærhet og distanse. Universitetsforlaget 2007 (160 sider)

Samling 1: Om organisasjoner, organisasjonsforståelse og organisasjonsanalyse

Bolman, Lee G. og Deal, Terrence E.: Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse. Gyldendal Akademisk 4. utg. 2009, alternativt. 3. utg. 2004 515 sider

*Flaa m.fl.: "Organisasjoners målsetting", kap.7 i Flaa m.fl.: Innføring i organisasjonsteori. Universitetsforlaget 1995 16 sider. Kopisamling 1

*Røvik, Kjell Arne: "Institusjonaliserte organisasjonsoppskrifter", kap.1 i Røvik, Kjell Arne: Moderne organisasjoner. Trender i organisasjonstenkingen ved tusenårsskiftet. Fagbokforlaget 1998 17 sider. Kopisamling 1

RyNielsen J.C. Ry, Morten Anderledes tanker om Leavitt – en klassiker i ny belysning. Nyt fra Samfundsvidenskabernes. København 2002-09-20 39 sider

Samling 2: Om organisasjoner, organisasjonsforståelse og organisasjonsanalyse

Bolman, Lee G. og Deal, Terrence E.: Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse. Gyldendal Akademisk 4. utg. 2009, alternativt. 3. utg. 2004 515 sider

RyNielsen J.C. Ry, Morten Anderledes tanker om Leavitt – en klassiker i ny belysning. Nyt fra Samfundsvidenskabernes. København 2002-09-20 39 sider

*Gundersen, Tom Bjørge "Fra egenart til styringsform", kap. 1 i Bjørk og Bjørkquist (red.): Mellom plikt og rett – tanker om og arbeid med Kvalitetsreformen ved Avdeling for samfunnsfag og fremmedspråk. Høgskolen i Østfold 2003 22 sider. Kopisamling 1

Samling 3: Om maktens kilder, innflytelse og delegering

Bolman, Lee G. og Deal, Terrence E.: Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse. Gyldendal Akademisk 4. utg. 2009, alternativt. 3. utg. 2004 515 sider

**Haaland, Frode Hübertz: Ledelse: Gary A. Yukls "multiple-linkage-teori om ledelse i organisasjoner. De Gode Hjelperne, Oslo 2010. 40 sider

**Stieng, Gunn Helen: Mellomlederen - administrator eller kollega? Norsk voksenpedagogisk forskningsinstitutt. 1990 74 sider

Samling 4: Om utviklingen av alternative organisasjonsformer

Skorstad, Egil J.: Organisasjonsformer – kontinuitet eller forandring. Alle kapitler unntatt 5 og 9. Oslo Gyldendal Akademisk 2004. 260 sider

Anbefalt tillegglitteratur:

Lysgaard, Sverre: Arbeiderkollektivet. Universitetsforlaget 3. utgave 2001 318 sider

Samling 5: Om arbeidslivsrelasjoner

Skorstad, Egil J.: Organisasjonsformer – kontinuitet eller forandring. Kap. 5 og 9. Oslo Gyldendal Akademisk 2004. 60 sider

Anbefalt tilleggslitteratur:

Heiret, Jan et al.: Arbeidsliv, historie, samfunn. Norske arbeidslivsrelasjoner i historisk, sosiologisk og arbeidsrettslig perspektiv. Fagbokforlaget 2003, kap. 3 og 4.

Samling 6: Om interkulturell kommunikasjon og tverrorganisatorisk samarbeid

Bøhn, Henrik og Dypedahl, Magne: Veien til interkulturell kompetanse. Fagbokforlaget 2009 166 sider

Repstad, Pål: Dugnadsånd og forsvarsverker. Universitetsforlaget 2004 Utvalgte deler: Kapittel 1-4, 8 155 sider

Samling 7: Om organisasjonskultur

Strand, Torodd: Ledelse, organisasjon og kultur. Fagbokforlaget, Bergen 2007, del III 200 sider

Anbefalt tilleggslitteratur:

Alvesson; Mats: Organisasjonskultur og ledelse. Abstrakt forlag 2002, 296 sider

Alvesson, Mats: Understanding organizational culture. Sage, London 2013, 236 sider

Bang, Henning: Organisasjonskultur. Universitetsforlaget, Oslo 2011, 4. utg., 249 sider

Samling 8: Om team, teambygging og teamutvikling

Wadel, Cato og Carl Cato Wadel: Den samfunnsvitenskapelige konstruksjon. av virkeligheten. 3. utg. Kristiansand. Høyskoleforlaget 2007 156 sider

*Schou Andreassen, Kjell og Wadel, Cato: "Ledelse som teamarbeid og teamoppbygging", kap. 2 i Andreassen/Wadel: Ledelse, teamarbeid og teamutvikling. 1990 SEEK A/S Flekkefjord 14 sider

*Kormanski, Ed.D. og Mozenter, Andrew: "A new model of teambuilding", i The 1987 Annual: Developing Human Resources. J.W.Pfeiffer, Editor University Associates 1987 12 sider

*Kihle, Svein M.: "Helsefarlig lederskap", i Stig Lundberg (red.): Personalledelse. Bedriftsøkonomens Forlag 1991 14 sider

SFUTD10111 Utdanningsledelse (Høst 2013–Vår 2014)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Fred Carlo Andersen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i masterstudiet i organisasjon og ledelse, alternativ til emnet Ledelse.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Ingen forkunnskaper utenom studiets gjeldende opptakskrav.

Undervisningssemester

1. og 2. semester (høst og vår). Deltid med åtte tre-dagers samlinger totalt i høst- og vårsemesteret.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Etter gjennomført emne skal studentene ha

Kunnskaper om:

- Ulike perspektiver på ledelse og ledelsesformer
- Sammenhengen mellom pedagogikk, veiledning, vurdering og lederskap
- Skole og barnehage som organisasjoner og lederes betydning for styring og utvikling av skole og barnehage
- Betydningen av kommunikasjon og samhandling som elementer i skole og barnehage som organisasjoner, og betydningen av kommunikasjon mellom leder og eksterne offentlige arenaer
- Forutsetningene for teambygging i skoler og barnehager
- Behovet for samarbeid mellom organisasjoner som arbeider med barn og unge
- Forskjellene mellom begrepene effektivitet, rasjonalitet og legitimitet, og hvilken betydning disse begrepene har for skolers og barnehagers interne og eksterne relasjoner

Ferdigheter i å:

- Anvende ulike analytiske perspektiver på samhandling i skole og barnehage, og mellom disse organisasjonene og andre organisasjoner
- Forstå de mekanismene som virker i en gruppedynamisk prosess, og som leder vite hvordan man skal kunne styre denne
- Kommunisere internt og eksternt
- Gjøre rede for hva delegering er, og hvilken rolle delegering kan spille i utvikling av skole og barnehage
- Gjøre rede for hovedperspektivene innen feltet organisasjon og kjønn
- Gjøre rede for arbeidslivsrelasjoner i et historisk perspektiv
- Utøve de deler av lov-, regel- og avtaleverket som har direkte betydning for lærings- og arbeidsmiljøforholdene

Generell kompetanse i å:

- Analysere relevante organisasjonsetiske problemstillinger
- Forstå fenomenene makt, autoritet og innflytelse, og hvordan disse kan lokaliseres i arbeidslivet
- Forstå lederrollen i skole og barnehage
- Forstå de utfordringer og muligheter ledere står overfor på alle nivåer i oppvekstsektoren
- Utvikle veier til personlig vekst og mestring av lederrollen, blant annet ved å synliggjøre hvordan individuelle, relasjonelle, organisasjonsmessige og samfunnsmessige forhold påvirker lederrollen.

Innhold

Utdanningsledelse kan tas som første emne i masterstudiet i organisasjon og ledelse ved Høgskolen i Østfold.

Emnet gir en innføring i ulike læringskulturer med utgangspunkt i pedagogisk ledelseskompetanse, i tillegg til innføring i juss og veiledning som redskaper for styring av utdanning. Det er organisert i følgende temaer:

1. Ledelse og lederrollen
2. Organisasjonsteori
3. Kommunikasjon og samhandling

Emnet er erfaringsbasert og deltakerstyrt. Det betyr at det tas utgangspunkt i den erfaringskompetanse deltakerne har, både av teoretisk art og yrkesmessig karakter. Teorier og metoder vil presenteres slik at deltakerne kan bruke disse direkte i sammenheng med egen praksis og erfaring. Studentene skal kunne utvikle sin lederkompetanse ved aktivt å bruke lærestoffet til å løse problemer og utfordringer de møter i sin egen hverdag som leder.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen i studiet er organisert i åtte samlinger, hver på tre dager. Det er fire samlinger i høstsemesteret og fire samlinger i vårsemesteret. Undervisningen i samlingene vil veksle mellom forelesninger, gruppearbeid, øvelser og plenumsdiskusjoner. Tematisk innhold og behandlingsmåte vil, der det er mulig, bli fastlagt i samarbeid med deltakerne, og så langt som mulig ta utgangspunkt i de problemstillingene som deltakerne møter i sitt daglige arbeid.

Emnet forutsetter stor egeninnsats fra studentenes side både på og utenom samlingene. Dette omfatter gjennomgang av litteratur som har tilknytning til studiet og gjennomføring av øvelser og undersøkelser. Det blir organisert arbeidsgrupper mellom samlingene som i fellesskap skal arbeide med prosjektoppgaven og litteraturstudier.

Et bærende element i dette emnet utgjøres av et større prosjektarbeid tilsvarende omfang på 15 studiepoeng. Prosjektet bør ha tilknytning til og være til nytte for studentenes eget arbeidsområde og organisasjon. Temaet skal fortrinnsvis fastsettes i samarbeid med arbeidsgiver. Besvarelsen må imidlertid ha tilstrekkelig bredde i forhold til det som er hovedsiktemålet med emnet. Blant annet bør man kunne vise hvordan faglig utvikling kan bidra til en mer effektiv problemløsning. Prosjektarbeidet kan enten gjøres individuelt eller i samarbeid mellom to studenter. I tilknytning til dette prosjektarbeidet skal studentene få en innføring i samfunnsvitenskapelig metode.

Det vil bli avsatt tid til diskusjon av arbeidskravene under samlingene. Individuell veiledning fra lærerstaben vil bli gitt under gjennomføringen av arbeidskravene utenfor samlingene.

Arbeidsomfang

Studentenes samlede arbeidsinnsats i emnet er beregnet til 840 årstimer, hvorav undervisningen i samlingene utgjør 168 årstimer.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Emnet forutsetter stor egeninnsats fra studentene i samlingene. Det er et arbeidskrav at studentene har deltatt i minst 75 % av undervisningstiden i samlingene.

Til prosjektoppgaven er det knyttet følgende arbeidskrav:

- Innen tredje samling skal det leveres forslag til problemstilling, mulige teoretiske perspektiver, metode og tidsplan for prosjektoppgaven.
- Innen fjerde samling skal det leveres et presisert forslag til problemstilling samt forslag til intervjuguide og/eller spørreskjema.
- Innen femte samling skal det foreligge et førsteutkast til metodekapittel.
- Innen sjettede samling skal all datainnsamling være gjennomført.

Arbeidskravene må være gjennomført og godkjent for at studentene skal kunne fortsette med prosjektoppgaven, og fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig prosjektoppgave og muntlig eksamen.

Kandidatene vurderes ved en skriftlig prosjektoppgave, individuell eller i gruppe på to, samt en individuell muntlig eksamen av ca 30 minutters varighet.

For å kunne gå opp til muntlig eksamen, må prosjektoppgaven være bestått. Muntlig eksamen kan virke justerende på skriftlig karakter. Det gis en samlet helhetlig karakter for prosjektoppgaven og muntlig eksamen. Det benyttes karakterregel A- F.

Ved ny og utsatt eksamen må begge eksamensdeler gjennomføres på nytt. Når to kandidater har levert gruppeoppgave, kan enten gruppen levere ny oppgave, eller kandidatene kan etablere nye grupper og levere nye oppgaver, eller kandidatene kan levere individuelle nye oppgaver.

Det gjøres oppmerksom på at kandidaten i disse tilfellene ikke har rett til veiledning.

Ved klage på sensur skal det skriftlige arbeidet vurderes på nytt. Ved eventuell endring av karakter, skal det arrangeres ny muntlig eksamen, jfr. Forskrift om eksamen og studierett ved Høgskolen i Østfold, §18, pkt 4. Ved klage på sensur på gruppeoppgave, må begge medlemmene i gruppen undertegne klagen. Resultatet av klagesensuren gjelder for begge.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby gode og relevante emner og studieprogrammer. De enkelte samlingene og emnet som helhet evalueres gjennom underveisevaluering og en sluttevaluering. Resultatene behandles i lærergruppen og i avdelingens utvalg for undervisning, studiekvalitet og internasjonalisering.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 16. august 2012. Med forbehold endringer i forbindelse med ny litteratur som kommer på området. Forelesere og studenter vil sammen drøfte differensieringen mellom pensum for skole- og førskoletilsatte.

FELLESPENSUM

Generell innføring i organisasjonsteori

Bolman, Lee G. og Deal, Terrence E.: Nytt perspektiv på organisasjon og ledelse. Oslo: Gyldendal Akademisk 4. utg. 2009. (515 sider).

Samfunnsvitenskapelig metode

Jacobsen, Dag Ingvar: Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode. 2.utg. Kristiansand: Høyskoleforlaget 2005. (400 sider)

Utdanningsledelse

Berg, G. (1999). Skolekultur. Oslo: Ad Notam Gyldendal. Kap. 1 (16 s)

Dale, E.L (red) (2009) Læreplan i et forskningsperspektiv. Kapittel 2 - 4 (40 s)

Fuglestad, O.L. & Lillejord, S. (Red.). (2005). Pedagogisk ledelse - et relasjonelt perspektiv. Kap. 3-6. (38 s)

Grongstad, L. (2009). Juss i skolehverdagen. Universitetsforlaget. Kap. 1, 3, 4 (46 s)

Hargreaves, A. (1996). Lærerarbeid og skolekultur. Læreryrkets forandring i en postmoderne tidsalder. Oslo: Ad Notam Gyldendal. Kap. 4, 8, 9, 10 og 11. (119 s).

Holst, Cathrine: Hva er feminisme, Universitetsforlaget 2009 (160 s)

Karlsen, G. (2006). Utdanning, styring og marked. Norsk utdanningspolitikk i et

internasjonalt perspektiv. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 2, 3, 8, 9, 10. (89s)

Kjeldstadli, K. (2008). Sammensatte samfunn. Innvandring og inkludering. Oslo: Pax Forlag A/S. Kap 1 og 4 (43 s)

Sigrell, A: Retorik för lärare (utg. 2008)

Stålset, U. (2008). Veiledning i en lærende organisasjon. Fagbokforlaget. Kap 1, 3, 4, 6, 11, 12, 13, 14 (186 s)

Säljö, R. (2001). Læring i praksis : et sosiokulturelt perspektiv. Cappelen Akademisk Forlag Kap. 3, 6, 8, (71 s)

Sivesind, K., Langfeldt, G. & Skedsmo, G. (Red.). (2006). Utdanningsledelse. Cappelen Akademisk Forlag Kap. 5 og 8 (23 s)

Kompendium

Andersen, F. C. (2006). Ledelse av mangfold. Cappelen. S 227-245 (17s).

Berge, K.L, Meyer, S, Trippestad, T.A. (2003) Maktens tekster. Fra makt- og demokratiutredningen (20 s)

Bråten, I. (2002). Ulike perspektiv på læring. I I. Bråten (Red.), Læring i sosialt, kognitivt og sosialt-kognitivt perspektiv. Cappelen Akademisk Forlag. S 11-28 (17 s)

Klette, K (2007): Bruk av arbeidsplaner i skolen - et hovedverktøy for å realisere tilpasset opplæring? Norsk pedagogisk tidsskrift, 91 (4), s. 344-358 (14s)

Midtsundstad, J (2010) Didaktikk. Nye teoretiske perspektiver på undervisning. I Midtsundstad og Willbergh (red) Didaktikk. Cappelen. s. 132-146 (14 s)

Sivesind, K (2011) Johan Friedrich Herbart, den pedagogiske forelesningen. i: Arne Skodvin et al (red). Forelesningens kunst. UniPub (16 s)

Selvvalgt pensum

Etter avtale med ansvarlige for studiet, velger studenten et pensum på om lag 500 sider.

Litteratur spesielt beregnet for barnehage

Børhaug, Kjetil med flere (2011). Styring, organisering og ledelse i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget. (237 s)

Skogen, Eva (red.), Richard Haugen, Magritt Lundestad, Mette Vaagan Slåtten (2005)

Å være leder i barnehagen. Bergen: Fagbokforlaget. (291 s)

Litteratur spesielt beregnet for grunnskole og videregående skole

Møller, J og Ottesen, E (2011). Rektor som leder og sjef. Om styring, ledelse og kunnskapsutvikling i skolen. Universitetsforlaget. (233 s)

Møller, J & Sundli, L (2006). Læringsplakaten. Skolens samfunnskontrakt. Høyskoleforlaget. Kap. 5,9,12,13 (60 s).

Møller, J. & Fuglestad, O.L. (Red.). (2005). Ledelse i anerkjente skoler. Kap. 2, 4, 5 (33 s)

SFS40309 Ledelse og styring (Høst 2014–Vår 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Jan Moren

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i masterstudiet i organisasjon og ledelse.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Emnet Ledelse/Utdanningsledelse, 30 stp, eller tilsvarende må være bestått.

Undervisningssemester

3. og 4. semester (høst og vår). Deltid med åtte tre-dagers samlinger totalt i høst- og vårsemesteret.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Etter gjennomført emne kan studentene

- Analysere forholdet mellom en organisasjon og dens omgivelser
- Drøfte relevante organisasjonsetiske problemstillinger
- Beskrive og analysere særtrekk og forskjeller mellom politikk og administrasjon
- Beskrive og analysere særtrekk og forskjeller mellom offentlig og privat virksomhet
- Redegjøre for ulike årsaker til framveksten av populære organisasjonsideer
- Analysere hvilke konsekvenser globalisering og internasjonalisering har for organisasjoner
- Redegjøre for samfunnsøkonomiske grunnbegreper og teorier
- Integre økonomistyring og kvalitetsledelse som en del av lederens og organisasjonens planverktøy
- Analysere årsaker til og konsekvenser av "organisasjoners skyggesider"
- Kartlegge og analysere hvilke muligheter og begrensninger omgivelsene gir for lederes styring av organisasjoner

Innhold

Etikk og verdistyring er et overordnet perspektiv for denne studieenheten. Oppmerksomheten rettes i stor grad mot *organisasjoners rammebetingelser og lederes handlingsrom*. Politiske, økonomiske og teknologiske utviklingstendenser og makrotrender vil bli presentert og drøftet i relasjon til organisasjonsatferd. Det tas også opp hvordan organisasjoner forholder seg til den økende grad av internasjonalisering. Studiet retter oppmerksomheten mot særtrekk og likheter i privat og offentlig sektor, og samspillet i offentlig sektor, både mellom ulike nivåer og mellom administrasjon og politikk. Endelig vil vi drøfte i hvilken grad organisasjonsmoter og myter preger livet i organisasjoner, og hvordan man som leder kan forholde seg kritisk og konstruktivt til dette.

Økonomistyring og kvalitetsledelse blir belyst ut fra et makro- og et mikroperspektiv. Vi er opptatt av hvordan økonomistyring og kvalitetsledelse kan utøves i en demokratisk tradisjon samtidig som andre ytre påvirkninger, internasjonalisering og globalisering utfordrer de politiske styringsmulighetene. I en slik situasjon skapes det grobunn for moderne organisasjonsideer som i noen tilfeller (i ettertid) har preg av myter og moter. Dette slår også inn i forståelse for og utøvelse av den mer praktisk rettede økonomistyringen og kvalitetsledelsen. Økonomistyring kan betraktes som resultatrettet virksomhetsplanlegging, med vekt på styring av virksomhetens kjerneprosesser. En forutsetning for økonomistyring er blant annet at det finnes gode indikatorer på måloppnåelse.

Sammenhengen mellom organisasjoners formål, strukturer, systemer, produksjonsprosesser og resultater, samt ulike *styrings- og kontrollfunksjoner i organisasjonen* er et sentralt tema. Like sentralt vil det være å presentere hvilke krav som stilles til kunnskapsgrunnlaget. Hvilke utfordringer og fallgruver står man overfor; hva er målbart og hva må vurderes? I drøftingen av disse spørsmålene kommer vi inn på en rekke spørsmål av vitenskapsteoretisk karakter, som fører oss inn på sentrale samfunnsvitenskapelige diskusjoner av ulike sider ved begrepet *rasjonalitet*.

Undervisnings- og læringsformer

?

Undervisningen veksler mellom forelesninger, oppgaver til gruppearbeid, plenumsdrøftinger og veiledning. Opplegget legger stor vekt på å dyktiggjøre studentenes verbale egenskaper, og i undervisningen vil det derfor bli lagt vekt på muntlige fremføringer. Koplingen mellom studentenes yrkesaktivitet og studium er av stor betydning. Det forutsettes at innsikt fra emnet kan gi fruktbare innfallsvinkler på hverdagen i arbeidslivet, og at erfaringer fra arbeidsplassen kan berike undervisningen. Dette stiller store krav til studentenes egenaktivitet og til dialog. Det etableres også faste kollokviégrupper som arbeider mellom samlingene med pensumlitteraturen, gruppeoppgavene og fordypningsoppgavene.

Emnet har åtte hovedtema, og hvert av disse temaene behandles på en av studieårets åtte samlinger. Hvert enkelt tema er forsøkt koplet opp til et tema som er beslektet, slik at det skal være mulig å lage fordypningsoppgaver som omhandler tematikken i samling 1 og 2, 3 og 4, 5 og 6, og 7 og 8. Studentene skriver altså fire slike fordypningsoppgaver, og disse fire oppgavene utgjør emnets arbeidskrav.

Det gis veiledning under arbeidet med fordypningsoppgavene.

Arbeidsomfang

Studentenes samlede arbeidsinnsats i emnet er beregnet til 840 årstimer, hvorav undervisningen i samlingene utgjør 168 årstimer.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- utkastet til den første fordypningsoppgaven skal leveres fredagen etter andre samling
- utkastet til den andre fordypningsoppgaven skal leveres fredagen etter fjerde samling
- utkastet til den tredje fordypningsoppgaven skal leveres fredagen etter sjette samling
- utkastet til den fjerde fordypningsoppgaven skal leveres fredagen etter åttende samling

Frammøteplikt i 75% av undervisningsdagene.

Arbeidskravene må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell mappevurdering:

I løpet av studieåret skal hver student levere inn fire fordypningsoppgaver, hvert på om lag fem A4 sider, og det er disse som legges til grunn for vurdering av eksamenskarakter. Det gis en samlet karakter for de fire innleveringene etter karakterskalaen A - F.

Studentene kan forbedre mappens innhold fram til siste uka av mai.

Ved ny og utsatt eksamen skal alle de fire innleveringene i mappen leveres på nytt. Det gjøres oppmerksom på at kandidaten i disse tilfellene ikke har rett til ny veiledning.

Skriftlig eksamen kan påklages jfr. Forskrift om eksamen og studierett ved Høgskolen i Østfold, § 18. Ved klage på sensuren, skal hele mappen sensureres på nytt.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres gjennom underveisevaluering og en sluttevaluering. Resultatene behandles i lærergruppen og i Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering.

Litteratur

Litteraturen er oppdatert 27. juni 2013.

Listen viser fordelingen av pensumet på studieårets åtte samlinger.

Pensumet består av både den skriftlige pensumlitteratur i listen nedenfor, artikler m.v. som vil bli delt ut i samlingene, og forelesningene på samlingene. I tillegg til pensumlitteraturen, omfatter listen nedenfor anbefalt tillegglitteratur, ut over pensumet. Den skriftlige pensumlitteraturen i listen nedenfor er på vel 2000 sider.

Ledelse og styring (LOS) består nå av følgende samlinger:

1. Etikk og verdistyring (Jan Moren)
2. Bedrifters samfunnsansvar (Juliane Riese)
3. Globalisering og internasjonalisering (Stephen Ackroyd i samarbeid med Jan Moren)
4. Myter og moter i organisasjoner (Jan Moren)
5. Økonomistyring i organisasjoner (Arve Negaard)
6. Organisasjoners økonomiske omgivelser (Kari-Anne Fange)
7. Kvalitets- og styringssystemer i organisasjoner (Jo Ese)
8. Organisasjoners skyggesider (Stephen Ackroyd i samarbeid med Jan Moren)

1. ETIKK OG VERDISTYRING. 3., 4. og 5. september.

Foreleser: Jan Moren

Pensumlitteratur:

Lundquist, Lennart (1998). Demokratins väktare. Lund: Studentlitteratur. 265 sider.

Anbefalt tillegglitteratur:

Brunsson, Nils (2002). The Organization of Hypocrisy. Oslo: Abstrakt forlag. 235 sider.

Christensen, Tom et. al. (2004). Organisasjonsteori for offentlig sektor. Oslo: Universitetsforlaget 180 sider.

Johansen, Kjell Eyvind og Arne Johan Vetlesen (2003). Innføring i etikk. Oslo: Universitetsforlaget. 215 sider.

Negaard, Arve (2009). 'Om begrepet fleksibilitet', i Tor Claussen og Jan Ch. Karlsson (red.) Den sköra balansen. Arbetslivet mellan flexibilitet och stabilitet. Växjö: Arbetsliv i omvandling 2009:4

2. BEDRIFTERS SAMFUNNSANSVAR. 24., 25. og 26. september.

Foreleser: Juliane Riese

Pensumlitteratur:

Carson, Siri Granum & Norunn Kosberg (2003), Etisk forretning. Bedriftens samfunnsansvar. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. Kapittel 1-3 og 6, 120 s.

+ et kompendium med artikler som kan kjøpes i bokhandelen på høyskolen. Kompendiet består av sju artikler:

Freeman, R. E. 2004. The Stakeholder Approach Revisited. Zeitschrift für Wirtschafts- und Unternehmensethik, 5(3): 228-241. 13 s.

Friedman, M. 1970. The Social Responsibility of Business is to Increase its Profits. The New York Times Magazine, September 13, 1970. 4 s. (available on the internet)

Gond J.-P.; Palazzo, G. ; Basu, K. (2009). Reconsidering Instrumental Corporate Social Responsibility through the Mafia Metaphor. Business Ethics Quarterly, 19(1), 57-85. 28 s.

Mintzberg, H. 1983. The Case for Corporate Social Responsibility. The Journal of Business Strategy, 4(2): 3-16. 13 s.

Orlitzky, M., Schmidt, F. L. & Rynes, S. L. 2003. Corporate social and financial performance: A meta-analysis. Organization Studies, 24(3): 403-441. 38 s.

Wei-Skillern, J. 2004. The Evolution of Shell's Stakeholder Approach: A Case Study. Business Ethics Quarterly, 14(4): 713-728. 15 s.

Zadek, S. 2004. The Path to Corporate Responsibility. Harvard Business Review, December: 125-132. 7 s.

Anbefalt tilleggs litteratur:

- Aglietta, M. & Reberlioux, A. 2005. *Corporate Governance Adrift: A Critique of Shareholder Value*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Berle, Adolf A. & Means, G. C. 1991. *The Modern Corporation and Private Property*. Edison, NJ: Transaction Publishers.
- Byrne, E. F. 2007. Assessing Arms Makers' Corporate Social Responsibility. *Journal of Business Ethics*, 74: 201-217.
- Carroll, A. B. 1999. Corporate social responsibility. Evolution of a definitional construct. *Business & Society*, 38: 268-295.
- Davis, J. H., Schoorman, F. D. & Donaldson, L., 1997. Toward a Stewardship Theory of Management. *Academy of Management Review*, 22(1): 20-47.
- Donaldson, T. & Preston, L. E. 1995. The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidence, and Implications. *Academy of Management Review*, 20(1): 65-91.
- Freeman, R. E., Wicks, A. C. & Parmar, B. 2004. Stakeholder Theory and 'The Corporate Objective Revisited'. *Organization Science*, 15(3): 364-369.
- Garriga, E. & Melé, D. 2004. Corporate Social Responsibility Theories: Mapping the Territory. *Journal of Business Ethics*, 53: 51-71.
- Lee, M.-D. P. 2008. A review of the theories of corporate social responsibility: Its evolutionary path and the road ahead. *International Journal of Management Reviews*, 10 (1): 53-73.
- Levitt, T. 1958. The Dangers of Social Responsibility. *Harvard Business Review*, September-October: 41-50.
- McWilliams, A. & Siegel, D. 2000. Corporate Social Responsibility and Financial Performance: Correlation or Misspecification? *Strategic Management Journal*, 21(5): 603-609.
- McWilliams, A. & Siegel, D. 2001. Corporate Social Responsibility: A Theory of the Firm Perspective. *Academy of Management Review*, 26(1): 117-127.
- McWilliams, A. & Siegel, D. 2001. Profit-Maximizing Corporate Social Responsibility. *Academy of Management Review*, 26(4): 504-505.
- Mitchell, R. K., Agle, B. R. & Wood, D. J. 1997. Toward a theory of stakeholder identification and salience: Defining the principle of who and what really counts. *Academy of Management Review*, 22(4): 853-886.
- Riese, J. 2008. A Luhmannian in the playground: CSR from a systems-theoretic perspective. In Güler Aras & David Crowther (Eds.), *The Gower Handbook of Corporate Governance and Corporate Social Responsibility*: 19-36. Farnham/Burlington: Gower.
- Sundaram, A. K. & Inkpen, A. C. 2004. The Corporate Objective Revisited. *Organization Science*, 15(3): 350-363.
- Sundaram, A. K. & Inkpen, A. C. 2004a. Stakeholder Theory and 'The Corporate Objective Revisited': A Reply. *Organization Science*, 15(3): 370-371.
- Waddock, S. A. & Graves, S. B. 1997. The corporate social performance-financial performance link. *Strategic Management Journal*, 18: 303-319.
- Windsor, D. 2001. 'Corporate Social Responsibility: A Theory of the Firm Perspective' - Some Comments. *Academy of Management Review*, 26(4): 502-504.
- Xenos, N. 1989. *Scarcity and Modernity*. London/New York: Routledge.

3. GLOBALISERING OG INTERNASJONALISERING. 22., 23. og 24. oktober.

Foreleser: Stephen Ackroyd og Jan Moren

Pensumlitteratur:

Jones, Andrew (2010). Globalization - Key Thinkers. London: Polity Press. 245 sider.

Anbefalt tillegglitteratur:

Bauman, Zygmunt (1998). Globaliseringen og dens menneskelige konsekvenser. Oslo: Vidarforlaget. Erasmus-serien bind 6 140 sider.

Claes, Dag Harald, Helge Hveem og Bent Sofus Tanøy (2012). Global økonomi, krise og politisk styring, 2. utgave. Oslo: Universitetsforlaget.

Claussen, Tor (2006). 'Reflections on the Relation between Flexibility, Globalisation and Working Life' in E. Skorstad and H. Ramsdal; Facets of Flexibility. Halden: Østfold University College. 23 sider.

Claussen, Tor (2009). 'On Flexibility, Globalization and Working Life' i Egil J. Skorstad and Helge Ramsdal "Flexible Organizations and the New Working Life A European Perspective". Ashgate. 24 sider

Fleming, D. (ed.) (1998). Global Redefining of Working Life. Nord 1998:12. 250 sider

Hylland Eriksen, Thomas (2008) "Globalisering. Åtte nøkkelbegreper. Oslo: Universitetsforlaget. 205 sider

Hirst, Paul, Grahame Thompson og Simon Bromley (2009). Globalisation in Question. 3. utgave. Cambridge: Polity Press. 246 sider.

Østerud, Øyvind (1999). Globaliseringen og nasjonalstaten. Oslo: Ad Notam Gyldendal. 191 sider.

4. MYTER OG MOTER I ORGANISASJONER. 19., 20. og 21. november.

Foreleser: Jan Moren

Pensumlitteratur:

Røvik, Kjell Arne (2007). Trender og translasjoner. Ideer som former det 21. århundrets organisasjon. Oslo: Universitetsforlaget. Kapittel 2, 3, 10, 12, 13 og 15. 180 sider.

Brunsson, Nils (2006). Mechanisms of hope. Maintaining the Dream of the Rational Organization. København, Oslo og Malmø: Copenhagen Business School Press. Kapittel 1-2, og 9-10. 94 sider

Anbefalt tillegglitteratur:

Brunsson, Nils (2006). Mechanisms of Hope. Maintaining the Dream of the Rational Organization. København Oslo Malmö: Copenhagen Business School Press. Kapittel 3-8.

Brunsson, Nils og Bengt Jacobsson (red.) (1998). Standardisering. Stockholm: Nerenius og Santerus Forlag. 220 sider

Christensen, Tom, Per Lægreid, Paul G. Roness, Kjell Arne Røvik (2004). 'Kapittel 4: Myteperspektivet', i Organisasjonsteori for offentlig sektor. Oslo: Universitetsforlaget. 20 sider.

Christensen, Tom og Per Lægreid (2001). "New Public Management i den norske statsforvaltningen", i Tranøy, Bent Sofus og Øyvind Østerud (red.) Den fragmenterte staten. Oslo: Gyldendal. 20 sider.

Røvik, Kjell Arne (1998). Moderne organisasjoner: Trender i organisasjonstenkningen ved tusenårsskiftet. Bergen: Fagbokforlaget. 290 sider.

5. ØKONOMISTYRING I ORGANISASJONER. 21., 22. og 23. januar

Foreleser: Arve Negaard

Pensumlitteratur:

Kolstad Hansen, Svein og Arve Negaard (2006). Økonomi på tvers. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Anbefalt litteratur: Bliir annonsert i løpet av høsten 2013

6. ORGANISASJONERS ØKONOMISKE OMGIVELSER. 25., 26. 27. februar

Foreleser: Kari-Anne Fange

Pensumlitteratur:

Ringstad, Vidar (2007). Samfunnsøkonomi og sunn fornuft. Oslo: Cappelen. 404 sider.

Anbefalt litteratur:

Isachsen, Arne J. (2002). Hva gjør Oljepengene med oss? Kapittel 1, 4 og 8. Oslo: Cappelen.

Røed Larsen, Erling (2004). Alt du vil vite om Samfunnsøkonomi, men aldri har våget å spørre om. Oslo: Gyldendal akademiske. 277 sider.

Tranøy, Bent Sofus (2006): Markedets makt over sinnene. Oslo. Aschehoug. 250 sider.

7. KVALITETS- OG STYRINGSSYSTEMER I ORGANISASJONER. 25., 26. og 27. mars

Foreleser: Jo Ese.

Pensumlitteratur:

Aasland et. al. (2011). Kvalitet og kvalitetsopplevelse. Oslo: Fagbokforlaget (101 sider).

Aune, Asbjørn (2000). Kvalitetsdrevet ledelse - kvalitetsstyrte bedrifter. Oslo: Gyldendal akademisk. Del 1, 2 og 3 (161 sider)

+ et kompendium med artikler som kan kjøpes i bokhandelen på høgsolen. Kompendiet består av tre artikler:

Brunsson, Nils (1998). «Standardisering som sosial form», i Standardisering. Stockholm: Nerenius & Santéus Förlag.

Brunsson, Nils og Bengt Jacobsson (1998). «Den viktiga standardiseringen», i Standardisering. Stockholm: Nerenius & Santéus Förlag.

Power, Michael (2000). 'The Audit Exploition'. I The Audit Society. Rituals of Verification. (side 1-14) Oxford: Oxford University Press. 'The Audit Exploition'. (14 sider)

Anbefalt litteratur:

Brunsson, Nils og Bengt Jacobsson (1998). Standardisering. Stockholm: Nerenius & Santéus Förlag. Kapittel 1-2, 7-11. (138 sider).

Helse- og omsorgsdepartementet (2003). Lov om statlig tilsyn med helsetjenesten.

<http://www.lovddata.no/all/nl-19840330-015.html>

Helse- og omsorgsdepartementet (2006). Forskrift om internkontroll i sosial- og helsetjenesten.

<http://www.lovddata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20021220-1731.html>

Helse- og omsorgsdepartementet (2003). Forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene

<http://www.lovddata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-20030627-0792.html>

Høgsolen i Østfold (2011): Prinsippbeskrivelse for kvalitetssystemet.

ISO 9000 Systemer for kvalitetsstyring - Grunntrekk og terminologi (32 sider)

ISO 9001 Systemer for kvalitetsstyring - Krav (26 sider)

ISO 9004 Systemer for kvalitetsstyring - Retningslinjer for prestasjonsforbedringer (65 sider)

ISO 10005 Systemer for kvalitetsstyring - Retningslinjer for kvalitetsplaner (15 sider)

ISO 10013 Retningslinjer for dokumentasjon av system for kvalitetsstyring (20 sider)

Kunnskapsdepartementet (2010): Universitets- og høyskoleloven § 1-6. <http://www.lovdatab.no/all/hl-20050401-015.html>

Kunnskapsdepartementet (2010): Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 1 og 2. <http://www.lovdatab.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf-20100201-0096.html>

Kunnskapsdepartementet (2011): Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning kapittel 1 og 3. <http://www.lovdatab.no/ltavd1/filer/sf-20110127-0297.html>

8. ORGANISASJONERS SKYGGESIDER. 22., 23. og 24. april.

Foreleser: Stephen Ackroyd og Jan Moren)

Pensumlitteratur:

Ackroyd, Stephen og Paul Thompson (1999). Organizational Misbehaviour. London: SAGE Publications. 165 sider.

+ et kompendium med artikler som kan kjøpes i bokhandelen på høgskolen. Kompendiet er på 117 sider og består av følgende fem artikler:

Buchanan, David A. og Richard J. Badham (2008). 'The Good, the Bad, and the Ugly', kapittel 7 i Power, Politics, and Organizational Change. London: Sage Publications. 33 sider.

Edwards, Marissa S. og Jerald Greenberg (2010). 'What Is Insidious Workplace Behavior?', kapittel 1 i Gerald Greenberg (red.) Insidious Workplace Behavior. New York: Routledge. 25 sider.

Roy, D. F. (1960/1973). 'Banana time: job satisfaction and informal interaction' i Salomonsen & Thompson (red.) People and Organizations. London: Longman. 16 sider.

Scott, W. Richard (2003). 'Kapittel 12: Organizational Pathologies' i Organizations: Rational, Natural and Open Systems. 5. utgave. New Jersey: Prentice Hall.

Aas, Berit (1979). 'De 5 hersketeknikker' i Årbok for kvindere 4:55-88. 34 sider.

Anbefalt litteratur:

Ehrenreich, Barbara (2005/2007). Lokket og lurt. På (forgjeves) jakt etter den amerikanske drømmen. Oslo: Oktober Politikk. 280 sider.

Greenberg, Gerald (red.) Insidious Workplace Behavior. New York: Routledge. 350 sider.

Griffin, Ricky W. & Anne M. O'Leary-Kelly (red.) (2004). The Dark side of Organizational Behavior. San Francisco: Wiley & Sons. 500 sider.

Buchanan, David A. og Richard J. Badham (2008). Power, Politics, and Organizational Change. London: Sage Publications. 320 sider.

SFS40406 Organisasjons- og ledelsesutvikling (Høst 2015–Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Frode Haaland

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i masterstudiet i organisasjon og ledelse.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Emnet Ledelse og styring, 30 stp, eller tilsvarende må være bestått.

Undervisningssemester

5. og 6. semester (høst og vår). Deltid med åtte tre-dagers samlinger totalt i høst- og vårsemester.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Etter gjennomført emne kan studentene:

- forstå bakgrunnen for- og innholdet i aktuelle endringer i arbeidslivet, og hvilke konsekvenser dette har for leder- og arbeidstakerrollen
- forstå utviklings- og endringsprosesser i et læringsperspektiv
- forstå hvordan læring foregår i arbeidslivet
- forstå ledelsens rolle i utviklingsarbeid
- forstå hvordan ledelse læres og hvordan lederskap kan utvikles på en mer systematisk måte
- planlegge og gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings- eller utviklingsprosjekt (masteravhandling) under veiledning og i tråd med gjeldende forskningsetiske normer.

Etter gjennomført emne har studentene:

- innsikt i aktuelle måter å takle disse endringene på
- forståelse for ulike metoder for utvikling av organisasjoner
- utviklet en kritisk holdning til bakgrunn og metoder for utvikling i- og av organisasjoner og lederskap
- økt innsikt i egne styrker og svakheter som leder
- utarbeidet et teoretisk utgangspunkt for eget avhandlingsarbeid
- utviklet et reflektert vitenskapsteoretisk- og metodisk ståsted i forhold til eget avhandlingsarbeid

Innhold

Moderne organisasjonsformer stiller særlig strenge krav til lederes kompetanse, og behovet for å utvikle slik kompetanse er blitt et viktig fokus for utvikling i mange organisasjoner. Emnet har som mål å sette studentene i stand til å gjennomføre utviklingsarbeid i egen organisasjon, innenfor rammen av egen lederstilling eller som del av stabsfunksjoner. Grunnlaget for å gjennomføre slikt utviklingsarbeid, er en kritisk analyse av organisasjonens virkemåte, god forståelse for de særegne betingelser som gjør seg gjeldende i endringsprosesser, og hensiktsmessige valg av virkemidler.

Ledere har behov for mentale verktøy for å fortolke strømningene i arbeids- og samfunnsliv på en kritisk og konstruktiv måte, men også konkrete handlingsorienterte verktøy for å avstedkomme ønskede endringer. Det doble formålet om å være både kritisk og konstruktiv er et bærende element i emnet.

Det er behov for kunnskap på en rekke områder, der det prosessuelle perspektivet på endring blir sentralt. I emnet vil studentene arbeide med modeller for utvikling av organisasjoner gjennom metoder som f.eks. service, kvalitet, den lærende organisasjon, gruppebaserte- og individuelt baserte strategier for endring. Slike modeller for utvikling er ikke bare teknikker for å løse spesifikke problem, de er også dypt rotfestet i en historisk, økonomisk og idémessig kontekst. Vi ser f.eks. hvordan økonomismen, og svingninger i holdninger til offentlig sektor har gitt ledere helt nye utfordringer og orientert deres virksomhet i større grad mot nye virkemidler i utviklingsarbeidet - og har gitt dem nye indikatorer for virksomhetens "vellykkethet". En samfunnsvitenskapelig forankret forståelse vil være et viktig redskap for å forholde seg til slike strømninger på en reflektert og kritisk måte.

Individuelle og gruppebaserte tilnærminger virker ofte besnærende og enkle, men viser seg ved nærmere analyse å gripe dypt inn i organisatoriske betingelser, maktforhold, det politiske spill osv. Forenklede modeller for forbedring viser seg derfor ofte ikke å ha den ønskede effekt. Studentene må av den grunn utvikle en mer kompleks og kritisk forståelse både for de tiltak man ønsker å iverksette, og de betingelser man opererer innenfor.

Gjennom vitenskapsteori og metodiske tilnærminger vil studentene utvikle kunnskap som kan hjelpe dem i slike prosesser. Aktuelle tema er her undersøkelsesmetodikk, problemfortolkning, evalueringsmetodikk, indikatorproblematikk, krav til akademisk skriving, kritisk kildebruk og lignende. Arbeidet med vitenskapsteori og metode vil bli knyttet konkret til studentenes eget avhandlingsarbeid, slik at når emnet er fullført vil studentene ha et mer reflektert grunnlag for å starte arbeidet med avhandlingen.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet bygger på deltakernes egen erfaring, og det kreves stor aktivitet og engasjement fra studentenes side, både på og mellom samlingene. Samlingene vil ha preg av workshops, der man vil arbeide mye i grupper med å utvikle metoder og redskap for organisasjons- og ledelsesutvikling. Forelesninger og gjennomgang av litteratur vil utgjøre bare en mindre del av samlingene. Dette legger stort ansvar på studentene i forhold til å arbeide selvstendig med pensum og å ta opp vanskelige tema herfra på samlingene i form av spørsmål.

Arbeidsomfang

Studentenes samlede arbeidsinnsats i emnet er beregnet til 840 årstimer, hvorav undervisningen i samlingene utgjør 168 årstimer.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Skriftlig innlevering om egen kompetanse ved studiestart.
- Frammøteplikt i 75 % av undervisningsdagene.

Arbeidskravene må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Mappeeksamen

Det gjennomføres mappeeksamen, der kandidatene, individuelt eller i gruppe, skal utarbeide en skriftlig innleveringsoppgave på til sammen ca 20 sider. Oppgaven skal bestå av tre deler og omhandle problemstilling, teori og forskningsdesign for den planlagte masteravhandlingen. Mappen skal vurderes av en eksamenskommisjon. Det settes en helhetlig karakter, og det benyttes karakterregel *Bestått/ikke bestått*.

Ved klage på karakter på mappen innlevert av en gruppe, må alle kandidatene i gruppen samtykke i og undertegne klagen, jf høgskolens eksamensforskrift § 18.

Ved *Ikke bestått* må kandidaten(e) levere ny mappe, individuelt eller i gruppe.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres gjennom

- En skriftlig innlevering om egen læring gjennom emnet.
- Underveisevaluering og en sluttevaluering som behandles i lærergruppen og følges opp av Utvalg for studiekvalitet og internasjonalisering.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 6. juli 2015.

* Kompendium (bokhandelen på Remmen)

** Særtrykk (bokhandelen på Remmen)

*** Særtrykk selges på samling eller www.nysomleder.no

Kompendium: Forskningsdesign og kvalitativ metode

Samling 1: Organisasjonsutvikling og organisasjonslæring

* Augustine, Norman R.: *Managing the Crisis You Tried to Prevent* (1995). Harvard Business Review. Vol.73, No.6, p.147-158 (11 sider)

Jacobsen, Dag Ingvar (2012): Organisasjonsendringer og endringsledelse. Fagbokforlaget, Bergen, 2.utgave (332 sider)

Karlsson, Jan Ch. 2008: Den smidiga mellanchefen – och andra motståndsberättelser. Gleerups, Malmö (139 sider)

Klemsdal, Lars (2006): Den intuitive organisasjon: Forny virksomheten med de samme menneskene. Gyldendal Akademisk, Oslo (233 sider)

* Kotter, John P. (1995): Leading Change: Why Transformation Efforts Fail. Harvard Business Review. p.59-67, Vol.73, No.2 (9 sider)

* Nonaka, Ikujiro (1994): A Dynamic Theory of Organizational Knowledge Creation. Organization Science. Vol.5. No.1 p.14-35 (20 sider)

* Weick, Karl E. & Quinn, Robert E. (1999): Organizational Change and Development. Annual Review of Psychology. Vol.50, p.361-386(25 sider)

Samling 2 og 4: Forskningsdesign og kvalitativ metode

(Denne pensumlitteraturen dekker både OLU og avhandlingsmodulen.

Se for øvrig invitasjon til den enkelte samling)

Flick, Uwe (2015): Introducing Research Methodology: A Beginner's Guide to Doing a Research Project. 2nd ed. London: Sage. (NB: Ny utgave, nytt navn og mye nytt innhold!) (320 sider)

Merriam, Sharan B. (2009): Qualitative Research Jossey-Bass, San Francisco. (320 sider)

#Kompendium:

Askøy, H (2009) Leading through constant change. What are the issues for front line managers arising from changes to the home care services? Mastersoppgave. ISH; Universitetet i Oslo pp 42-54.(12 sider) No ISBN

Cheek, J (2008) 'Research Design', in L Given (ed.) The Sage Encyclopedia of Qualitative Research Methods Volume 2. Sage, Thousand Oaks. pp 761-763. (2 sider) ISBN 978-1-4129-4163-1 (cloth)

Cheek, J, Ballantyne, A, Gillham, D., Mussared, I, Flett, P., Lewin., Walker, M., Roder-Allen, G., Quan, I, and Vandermeulen, S. (2005) Excerpts from Options, opportunities and older people: An exploration of care transitions and older people. Final Report. University of South Australia, ACH Group and Brightwater Collaborative for the Australian Research Council (ARC). pp 9-11. (3 sider) ISBN 1 92092 732 8

Creswell, J.W. (2014) Research Design 4th edition Sage, Thousand Oaks pp, 28-31, 36-39, 66 (9 sider) 183-194, 197-213. ISBN 978-1-4522-2609-5 (cloth)

Hesse-Biber, S. N. and Leavy P. (2011) The Practice of Qualitative Research 2nd edition Sage, Thousand Oaks pp 99-113, 123-126, 166-171, 301-318 (40 sider) ISBN 978-1-4129-7457-8 (pbk)

Kvale, Sand Brinkman, S (2009) Interviews. Second Edition. Sage, Thousand Oaks p 28. (1 side) ISBN 978-0-7619-2542-2 (pbk)

Liamputtong, P (2010) Qualitative Research Methods 3rd edition Oxford University Press, South Melbourne pp 32-33, 61, 64-86, 323, 327-328. (28 sider) ISBN 9780195551433 (pbk)

Patton, M Q (2002) Qualitative Research and Evaluation Methods 3rd edition Sage, Thousand Oaks pp 230-246, 304, 331, 349, 356-357. (21 sider) ISBN 0-7619-1971-6

Silverman, D (2010) Doing Qualitative Research 3rd edition Sage, London. Pp 163-164, 292-294, 339-351. (16 sider) ISBN 978-1-84860-034-8

Samling 5: Kvantitativ metode

Kommer senere

Samling 6: Ledere, ledelse og ledelsesteori

* Bass, Bernhard M. (2004): Fra transaksjonsledelse til transformasjonsledelse: Å lære å dele en visjon. p.191-205. I: Martinsen, Øyvind L.: Perspektiver på ledelse. Gyldendal Akademisk, Oslo (15 sider)

Anbefalt tilleggslitteratur:

Ekmann, Gunnar (2004): Fra prat til resultat: om lederskap i hverdagen, Abstrakt, Oslo

*** Haaland, Frode Hübertz (2010): Ledelse: Gary A. Yukls "multiple-linkage"-teori om ledelse i organisasjoner. De Gode Hjelperne, Oslo (38 sider)

Strand, Torodd (2007): Ledelse, Organisasjon og Kultur. Fagbokforlaget, Bergen

Samling 7: Det personlige lederskap; rekruttering og integrasjon

* Dyrkorn, Reidulv (1992): Selverkjennelse som styringsfaktor i ledelse. I: Strand, Torodd: Ledelse kan læres. Bedrifts-økonomens Forlag, Oslo, p.113-131 (18 sider)

Filstad, Cathrine (2010): Organisasjonslæring – fra kunnskap til kompetanse. Fagbokforlaget, Bergen (262 sider)

* Moxnes, Paul (2007): Fasett-mennesket: Personlighet og rolle: Et lederopplæringsperspektiv. Forlaget Paul Moxnes, Oslo Kapittel 4, p.81-111 (31 sider)

Anbefalt tilleggslitteratur:

Jakobsen, Cathrine Filstad (2003): Nyansatte i organisasjoner: perspektiver på læring og organisasjons-sosialisering. Abstrakt Forlag, Oslo (220 sider)

Moxnes, Paul (2007): Fasett-mennesket: Personlighet og Rolle: Et lederopplæringsperspektiv. Forlaget Paul Moxnes, Oslo

Skorstad, Espen (2008): Rett person på rett plass: Psykologiske metoder i rekruttering og lederutvikling. Gyldendal Akademisk, Oslo

Samling 8: Ledelse og læring - Leder- og ledelsesutvikling

*** Dale, Frode & Haaland, Frode Hübertz (2006): Å være ny som leder – for første-, andre-... og n'te gang! Ansvarsforhold og læringsaktiviteter i lederskifter. De Gode Hjelperne, Oslo (44 sider)

Haaland, Frode Hübertz & Dale, Frode (2005): På randen av ledelse: En veiviser i førstegangsledelse. Gyldendal Akademisk, Oslo (205 sider)

* Haaland, Frode Hübertz (1999): Lederutviklingens hoveddimensjoner. Upublisert manuskript. (ca. 21 sider)

** Haaland, Frode Hübertz (1996): Utvikling av lederkompetanse. Veiledning – kunnskap – refleksjon. Høgskolen i Østfold/ASF, Halden, Arbeidsrapport #1 (40 sider)

Anbefalt tilleggslitteratur:

Jakobsen, Cathrine Filstad (2003): Nyansatte i organisasjoner: perspektiver på læring og organisasjons-sosialisering. Abstrakt Forlag, Oslo (220 sider)

SFS40503 Masteravhandling i organisasjon og ledelse (Høst 2016–Vår 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Fakultet for helse, velferd og organisasjon

Studiested: Halden

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i masterstudiet i organisasjon og ledelse.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Emnet *Organisasjon og ledelse 3* (30 studiepoeng) eller tilsvarende må være bestått.

Undervisningssemester

7. og 8. semester (høst og vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Etter gjennomført mastergradsavhandling kan studentene anvende teoretisk kunnskap og vitenskapelige metoder for å belyse problemstillinger med relevans for arbeidslivet.

Innhold

Avhandlingen består av et større skriftlig arbeid på om lag 100 sider.

Det vil bli arrangert avhandlingsseminarer hvor studentene presenterer egne og kommenterer andres utkast til masteravhandling. Det vil også bli undervist i kvantitative metoder.

Undervisnings- og læringsformer

Masteravhandlingen kan skrives individuelt eller i gruppe på to studenter. Studieplanen legger opp til at studentene velger tema og problemstilling for avhandlingen tidlig i studieforløpet.

Veiledning

Hver student får oppnevnt en veileder, og det etableres en kontrakt mellom høyskolen og den enkelte student, der avtale om veiledning og dens omfang inngår.

Normert studietid for masteravhandlingen er ett år hvor masterstudentene har tilgang til veiledning fra oppnevnt faglig veileder.

Veiledningsomfanget utgjør 20 timer. Dersom det er behov for lengre tid til avhandlingen, må det leveres en begrunnet søknad om dette.

Veiledningsomfanget vil likevel ikke overstige 20 timer. Dersom du tar pause fra studiet, og allerede har begynt med veiledning, har du likevel ikke krav på mer veiledning enn totalt 20 timer.

Arbeidsomfang

Studentenes samlede arbeidsinnsats i emnet er beregnet til 840 årstimer.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Det er frammøtekrav på 75 % av avhandlingsseminarene.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Masteravhandling og muntlig eksamen (ca. 60 minutter)

Emnet vurderes ut fra masteravhandlingen (individuelt eller i gruppe) og muntlig eksamen.

Det er anledning til å skrive avhandling sammen, men man kan ikke være flere enn to. Studenter som skriver sammen kan velge om de vil gi to individuelle eksamensforedrag til muntlig eksamen, eller om man vil presentere ett felles foredrag. Den resterende delen av muntlig eksamen foregår imidlertid individuelt.

Masteravhandlingen blir vurdert av en eksamenskommisjon bestående av veileder og en ekstern sensor. I den muntlige eksamenen holder kandidaten(e) først et eksamensforedrag på en halv time, deretter forsvarer kandidaten sin avhandling. Den muntlige eksamenen varer alt i alt om lag én time.

Det gis en foreløpig karakter på masteravhandlingen før muntlig eksaminasjon. Muntlig eksamen kan justere skriftlig karakter opp eller ned ett trinn på karakterskala A-F.

Det settes en individuell slutt karakter.

Ved nyeksamen må begge eksamenskomponentene gjennomføres på nytt. Kandidaten må levere ny masteravhandling med ny problemstilling dersom vedkommende ønsker å forbedre bestått-karakter. Kandidaten har ikke rett på ny faglig veiledning.

Dersom kandidaten har fått *ikke bestått*-karakter på sin avhandling, kan vedkommende omarbeide oppgaven en gang, men har ikke rett til veiledning. Vedkommende må deretter avlegge muntlig eksamen.

Slutteksamen for masteravhandlingsstudentene avvikles to ganger hvert år og er lagt til eksamensperioden (mai/juni og november/desember).

Frister

Oppmelding til eksamen gjøres ved semesterregistrering på Studentweb innen gjeldende frister (15. september i høstsemesteret og 15. januar i vårsemesteret).

Levering og eksamen i vårsemesteret:

- Avhandlingen leveres senest første virkedag etter 1. mai.

Levering og eksamen i høstsemesteret:

- Avhandlingen leveres senest 15. november.

Ved klage på sensur skal masteravhandlingen vurderes på nytt. Ved eventuell endring av den foreløpige karakteren på masteravhandlingen, skal det arrangeres ny muntlig eksamen, jfr. Forskrift om eksamen og studierett ved Høgskolen i Østfold, § 18, pkt 4.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres gjennom underveisevaluering og en sluttevaluering.

Resultatene behandles av studieleder i dialog med studenttillitsvalgte og faglærere. Lokalt utvalg for utdanningskvalitet (LUKU) følger opp studentevalueringene ved avdelingen.

Litteratur

Avhandlingen stiller store krav til selvstendighet. Studenten må selv velge et pensum på 1000 sider med relevans for avhandlingen.